

वा कुनै कर, शुल्क दस्तुर वा महसुल लगाउन वा त्यस्तो रेखा वा वर्तुको तुयानी वा वित्तारमा कुनै किसिमको भेदभाव गर्न पाइने छैन भने व्यवस्था समेत गरेको छ ।

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा ३ ले स्थानीय तहलाई सम्पति कर, घर बहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सबारी साधन कर, भूमि कर (मालपोता), मनोरञ्जन कर, विज्ञापन कर र व्यवसाय कर जस्ता कर राजस्व तथा सेवा शुल्क दस्तुर, पर्टिन शुल्क, दण्ड जरिवा जस्ता गैर कर राजस्व लगाउने र उठाउने अधिकार दिएको छ । सोही ऐनको दफा ३ को उपदफा ५ मा सङ्ग, प्रदेशा र स्थानीय तहले प्रचलित कानून चमोजिम आफ्नो अधिकार क्षेत्रमिनको रुण्ड जरिवा जस्ता उठाउन सक्नेछ भने उपदफा ५ मा प्रदेश र स्थानीय तहले कर लगाउंदा राष्ट्रिय आर्थिक नीति, वस्तु तथा सेवाको ओसारपसार, पुँजी तथा श्रम बजार, छिमेकी प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्रतीकूल नहुने गरी कर लगाउनु पर्ने व्यवस्था समेत गरेको छ । अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५ ले प्रदेश तथा स्थानीय तहका साझा कर अधिकारको लागि एकल कर प्रासानको व्यवस्था गरेको देखिन्छ । यसले सबारी साधन करका दर प्रदेशले लगाउने र उठाउने र तर टीगा, रिक्सा, अटो रिक्सा र ई-रिक्सामा सबारी साधनको करको दर स्थानीय तहले लगाउने र उठाउने व्यवस्था रहेको छ । सोही दफामा घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्कको दर प्रदेशले लगाउने र स्थानीय तहले उठाउने, विज्ञापन करको दर स्थानीय तहले लगाउने र उठाउने व्यवस्था छ । यससि उठेको कर रकम उठाउने तहलाई ६० प्रतिशत र लगाउने तहलाई ४० प्रतिशत हुने गरी बौङ्फाँट हुने व्यवस्था रहेको छ । सोही ऐनको दफा ७ मा प्राकृतिक श्रोतवाट प्राप्त हुने रोयल्टीको बौङ्फाँटको व्यवस्था समेत गरेको छ ।

अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ मा खर्चको आवश्यकता र राजस्वको लम्ताको आधारमा राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोगको सिफारिसमा सङ्ग र प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई वित्तीय समानीकरण अनुदान प्राप्त हुने, दफा ९ मा कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न आयोगले गोकेको आधारमा सङ्ग र प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान प्राप्त हुने, दफा १० मा पूर्वाधार बिकास सम्बन्धी कुनै योजना कार्यान्वयन गर्न योजनाको कुल लोगतको अनुपतका आधारमा सङ्ग र प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई प्राप्त सम्पूरक अनुदान हुने र दफा ११ मा कुनै खास उद्देश्य राखी स्थानीय नहवाट सञ्चालन गरिने योजनाको लागि सङ्ग र प्रदेशबाट स्थानीय तहलाई विशेष अनुदान प्राप्त हुने यस्तथा रहेको छ । त्यस्तै सोही ऐनको दफा १२ मा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिएर मानविक अनुदान वा सहयोग लिन वा वैदेशिक अनुदान वा सहयोगमा आयोजना वा कार्यक्रम कार्यान्वयन न गराउन सक्ने तथा दफा १४ मा नेपाल सरकारको सहमति लिएर मानव वित्त आयोगले सिफारिस रेको सीमा भित्र आन्तरिक ऋण लिन सक्ने व्यवस्था समेत रहेको छ ।

दिपुड चुइचुम्मा गाउँपालिकामा राजस्व सहायताको अवधारणा

स्थानीय तहले उपलब्ध गराउने सेवाको लागत, नागरिकको कर तिर्न सक्ने सामग्री र अन्य जिम्मेदारी स्थानीय तहको दरसंग तालमेल कायम हुने गरी सेवा पुल्क र दस्तुर लिए पर्ने देखिन्छ । स्थानीय तहहरूले राजस्वको सम्भाव्यता अध्ययनको आधारमा राजस्व सुधार कार्य योजना तर्जुमा गरी राजस्व परिचालनमा जोड दिए अपरिहार्य रहेको देखिन्छ । स्थानीय तहले संविधान र कानून प्रदत्त राजस्व अधिकारको समुचित उम्योग गर्न नसक्नुले स्थानीय तहहरू सहीय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदानको भर परेको देखिन्छ । दिपुड चुइचुम्मा गाउँपालिकामा यस आर्थिक वर्षमा जम्मा रु.१०६६५१३ । (अझ्सेरेपि दशा लाख छैसठ्ठी हजार पाँच सय तेह) राजस्व संकलन गरिएको छ । आ.व २०७८/०७९ मा यस गाउँपालिकाको राजस्व संकलन बढागत रूपमा यस प्रकार रहेको छ ।

१	२	३	४	५	६	७	गाउँपालिका	जम्मा
१२०६५०	१३८३३०	५९४००	१२९८५०	६७१००	२७७००	२०७०६५	१९५००	८८५५०
१५००५	२१९९९	२११२६	२८८४०	१९२३६	१३३६८	७४३१७	०	७४३१७
१३८८५५	१६०३२९	८०५२६	१५८८९०	८८३६३	४१०६८	२८१३८८	१९५००	१०८५०

समस्या

स्थानीय तहमा राजस्व प्रशासन तथा परिचालनाई व्यवस्थित, प्रभावकारी एवं करदाता मैत्री बनाउन पर्ने सन्दर्भमा निम्न समस्याहरू रहेको देखिन्छ ।

- (क) व्यवस्थित र प्रभावकारी राजस्व प्रशासनका लागि आवश्यक दस्त जनराकिको कमी हुनु,
- (ख) गाउँपालिकामा कर सम्बन्धी ऐन, नीति, नियम, कायीबेधि लगायत अन्य कानूनहरूको तर्जुमा अमरपान नहुनु,
- (ग) राजस्वमा सम्पत्तिको कर हिस्सा अपेक्षित रूपमा बढाउन नसक्नु,
- (घ) करको दायरा अपेक्षित रूपमा विस्तार हुन नसक्नु,
- (ङ) राजस्व सुधार तथा कर निर्धारण सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान नहुनु,
- (च) कर निर्धारण सम्बन्धी जान, सीप र कामताको आभाव हुनु,
- (छ) करका दर निर्धारण गर्दा सम्बन्धित सरोकारबालाहरूसंग छलफल तथा अन्तर्क्रिया नहुनु,
- (ज) स्थानीय राजस्व परामर्श समिति पूर्ण रूपमा सक्रिय नहुनु,
- (झ) गाउँपालिकाको आर्थिक ऐनमा समय सापेक्ष परिमार्जन नहुनु,

(ब) अनुगमन मूल्याङ्कन, नियन्त्रण तथा अग्लेख प्रणाली कगजोर हुन् ।

गुणाव

नेपालको संविधान, २०७२ को धारा २३२ चमोजिम तीन बडै तहका सरकारले परस्परमा सहकारिता, सहजस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित रही एक आपसमा प्रतिस्पर्धा नगरी सहकार्य गर्नु पर्ने देखिन्छ । स्थानीय तहमा राजस्व प्रशासन तथा परिचालनलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित तथा लगानीमैत्री बनाउन निम्न पक्षहरूमा ध्यान दिनु पर्ने देखिन्छ ।

- (क) राजस्वको प्रभावकारी परिचालनको लागि आवश्यक स्थानीय ऐन, कानून, नीति, नियम, कार्यविधि समय मै तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्ने,
- (ख) राजस्व सङ्कलनको प्रक्रिया निर्धारण, अनुगमन, नियन्त्रण प्रणालीको व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- (ग) राजस्व प्रशासनलाई सफ्टवेयर प्रणालीमा अवद गरी सञ्चालन गर्नु पर्ने,
- (घ) करको दायरा वृद्धि गरी सबै प्रकारका करदाताहरूलाई करको दायरामा ल्याई कर, शुल्क र दस्तूर सङ्कलनको व्यवस्था गर्नु पर्ने,
- (ङ) स्थानीय तहमिन सञ्चालन हुने साना, मझौला र ठुला सबै किसिमका आर्थिक क्रियाकलाप तथा गतिविधि सञ्चालन गर्ने उद्योगी व्यवसायीहरूलाई करको दायरामा ल्याउनु पर्ने,
- (च) करदाता शिक्षा अभियान, कर उत्प्रेरणा र करदाता मैत्री राजस्व प्रशासनको व्यवस्था गर्ने,
- (छ) राजस्व सुधार कार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने,
- (ज) करको दर निर्धारण गर्दा सम्बन्धित सरोकारबालहरूसंग पर्याप्त छलफल गरी दर निर्धारण गर्नु पर्ने,
- (झ) स्थानीय राजस्व परामर्श समिति लगायत राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित कर्मचारीहरूको भमता विकास गर्नु पर्ने,
- (ञ) करको आधार र दायरा विस्तार गर्ने,
- (ट) राजस्वमा सम्पत्ति करको हिस्सा बढाउनु पर्ने,
- (ठ) राजस्व प्रशासन सूचना तथा प्रविधिमा आधारित बनाउनु पर्ने,
- (इ) राजस्व अभिलेख प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउनुको साथै स्वच्छ, तटस्थ, पारदर्शी एवं सम न्यायिक दर प्रणालीको विकास गर्ने,

निष्कर्ष

लोक कलापकारी राज्यको लाभविक, अधिक, राजनीतिक दृष्टित्व तथा सार्वजनिक नीति समेत हुने तरी स्थानीय तहहरूले प्रदान गर्ने बत्तु तथा तेव्र लार्वाचीक सम्पत्तिको विकी गर्दा वा बहातमा कुनै व्यक्ति वा निमायताहाँ दिए वा न्यायिक एवं प्रशासनीक रूप बरिचान गर्दा सोको प्रकृति, उद्देश्य तथा राजनीतिक भमता जाइदसें तादात्म्य हुने गरी राज्यत्व सङ्कलन गर्ने कारणार तथा करको र निर्धारण तर्फ लिखित लिङ्गान्तर, नीति, मानवह निर्धारण गर्नु पर्छ । नेपालको संविधान, २०७२ चमोऽचम तीने तहमा तरकारहस्ताहाँ राज्यको अधिकार ग्रास रहेको छ । राज्यत्वका अधिकांश ओतहरू तह, प्रदेश र स्थानीय तहहरू एकल अधिकार लेचियेच पर्दछन् भने केही ओतहरू तह, प्रदेश र स्थानीय तहहरू साझा अधिकार लेचियेच पर्दछन् । लेचियन र कागुनको परिधियेच रही तीने तहहरू करका दरहरू निर्धारण गर्न तकेमा राज्यत्व परिचालनमा जुधार हुँदूको लायलाये राज्यत्व नरेचारनमा लक्ष्यात्मक प्रभाव पर्न लक्ष्य ।

બ્રાહ્મણ તરુણો ખગળ. ૫૮૮ | ૬૯ કું હન્દીની વિધરણ

આત્મોય મંત્રવાંદ્રોદેશો કાચસ્તગ (પૌષાત, આનાચારસ્તગ, બાંધુ,

કોચ્ચિ એ લગાયત વિચ્છિન્ન માણાદ્વારાય રીતાચકડો રૈસ્ક્રાસ

નીયન્દ્રાને નથા નિદ્રાને - ૧૮૦૦૦૦૧-

સ્માનાદ્ય નર્સો સ્વાનોધોદ્વારા રૂખાનુદ્વારા તુરુણુદ્વારા,

(નીલાવ, અણગાચન, સ્માનાદ્ય આંદો રૂપુદ્વાલનિદ્રાને - ૧૮૮૦૦૦૦૦
માત્ર નથા નવ જ્યાણું કાચ્ચસ્તગ અનંતાન ઓદ્દાસ નૃદ્રાસ, ગાંધીજીને
સ્વેચ્છા નથા ઠગાના કુલાં - ૬૦૦૦૦૧ -

સ્વેચ્છા નથા રૂમંસ્ટો આંદો નોંટ કોચ્ચિ, - ૧૦૦૦૦૧ -

પારબાર નિયાસી કુલાદ્વારી નથા પ્રસંગ રૂખાનુદ્વારા કાચ્ચસ્તગ
ઘોસાચ્છા કુ રૂખા કાંઈ સ્થાનું સ્થાનું - ૩૦૦૦૦૧,

પોષણ કાચ્ચસ્તગ - ૧૭૫૮૮૦૦૧ -

કોચ્ચિ નર્દે વીનુદ્વારી ઓદ્દેશીન સ્વાનાલન આવનુનાથ નીચે

સાદ્ધાર્ણ વીનુદ્વારી ઓદ્દેશીન સ્વાનાલન નથા બેઢા વીનુદ્વારા જીણની

બીજુાલ ઘ સ્વાનાલન જીઝા | આંદો રૂખુદ્વારા મંત્રવાંદ્રોદેશ દુંહુ

નાંદ રીણાજી કાચ્ચસ્તગ પરીશેર્ગ - ૧૦૦૦૦૧ -

દુંહુ દ્વિંદોદાસ સ્વાનાલન કોઈ અછીદેશ - ૬૦૦૦૧ -

ઓધદ્વારી દુંહુ - ૧૭૫૦૦૦૧ -

નાકુ, કાત, ધારી પ્રસંગ, નોંટ - ૫૦૦૦૦૦૧ -

માત્ર નથા નવ જ્યાણું ઉન્નતા - ૮૦૦૦૦૧ -

२५।३८८८ गोदावरी शाही लग्जरी बैंक के ताक़िया कार्यालय
लखनऊ में खाता खोला जाएगा । -

② अधिकारी, उत्तराखण्ड - १०,०००००/-

गोदावरी बैंक लखनऊ नलनदी गाला -
६०२४८० × ६०० × १५ मार्टिन - ८,६४,६००/-

अधिकारी पंजाब, प्रतिवार्ष बैंक लखनऊ - ३,६३,४००/-

६,८०,०००/-